

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Un cuvânt al d-lui A. D. Xenopol.

Distinsul profesor din Iași, d. A. D. Xenopol, a trimis un articol și ziarului „Românul” pe care autorizatul îl publică în numărul său de azi, ca un mare eveniment, mulțumindu-i d-lui Xenopol pentru „darul, ce a făcut prin acest articol, sfintei cauze a neamului nostru românesc”. Toate articolele cari apar în „Românul” aduc servicii „sfintei cauze a neamului românesc”. Marele nostru istoric din Iași a scris până acum vre-o trei articole în „Tribuna”, mărturisindu-și cu necontestată-i competență, părerea asupra conflictului ce ne sfășie. Atunci nu servea însă „sfânta cauză”, căci autorizatul n'a aflat de vrednic să ia măcar o notiță despre acele articole. Ce spunea d. A. D. Xenopol, în articolul său din „Tribuna” dela 22 Aprilie:

„Tribuna” după cât știu eu, este organul tineretului românesc și acel al scriitorilor și poezilor neamului, adică a oamenilor cari reprezintă mai esențial aspirațiunile acestui neam. Căci între politicieni se pot găsi și oameni de compromis, cari se uită numai la rezultatul imediat al luptei, pe când poezii și literații și tineretul entusiast nu cunoaște asemenea tocmești și cârpele uricioase.

Eu cred că ținuta „Tribunei” este absolut necesară chiar pentru a sprijini prin

energia ei, acțiunea mai cumpenită a partidului național”.

Părerile distinsului istoric asupra „Tribunei”, și asupra întregii situații dela noi sunt deci clare. D. Xenopol nici nu modifică întru nimic aceste păreri, în articolul său de azi. Nu mai poate rămâne astfel nici o îndoială asupra semnificației ce o are publicarea lui prin d. Xenopol, tocmai în coloanele „Românului”.

Dar să vedem articolul. Marele istoric din Iași, din culmea dela care privește lucrurile și vede urmările dezastruoase ale desbinărilor fatale dintre noi, face un apel călduros la patriotismul „Fraților din Ardeal”.... conjurându-i să pună cu o oră mai înainte capăt acestui război dureros, căci nu e nici o deosebire între ce vreau unii și ce vreau ceilalți, în orice caz o deosebire prea mică, fiecare dorind același lucru: apărarea bunurilor românești, aproape cu aceleași mijloace.

Să fixăm mai bine textual cuvintele distinsului cugetător dela Iași:

„....Ce bine au făcut Românii, că au părăsit în sfârșit politica cea ucigătoare a pasivismului, care-i ducea la o moarte sigură și care a îngăduit ca atât țărâm în lupta pentru existență să fie pierdut de ei! Dar dacă în pasivitate toți Românii erau solidari, era prea firesc lucru ca îndată ce vor pași pe calea activă să se ivească și divergențe în păreri. Ele s'au manifestat până acum în deosebire rânduri, dar una din cele mai grave ne pare a fi cea izbucnită între gruparea din jurul „Tribunei” și partidul național, gravă

mai ales prin momentul, în care ea se manifestează, în ajunul marelui lupte pentru reforma electorală în Ungaria, care reformă poate avea pentru poporul românesc urmările cele mai necalculabile. Tocmai acum, când viitorul poporului român de peste munți e în joc, tocmai acum zicem, să între în ei duhul cel rău al înțelegerii! Și dacă ar fi măcar o deosebire în păreri asupra țintelor urmărite: dacă unii ar vrea una și ceilalți alta. Dacă s'ar reînoui lupta dintre Temistocle și Aristide pentru apărarea Atenei! Dar nu! Ambele grupe doresc același lucru: apărarea bunurilor naționale românești și aproape prin aceleași mijloace. (Va să zică nu suntem trădători, nici vânduți lui Ileszenszky, Tisza și Mangra? N. Red.) Pentru ce atunci cearta, pentru ce desbinarea? Dela rivalități personale? Dar interesele persoanelor sunt oare acum de luat în băgare de seamă, când se pune în cumpăna soartei interesul existenței neamului românesc? Noi Românii din țara liberă putem să ne dăm și această resfățare a luptelor personale, căci mai la urmă luptăm în de noi și nu trebuie să ne unim putința contra unui potrivnic comun. Apoi de câte ori a fost în joc existența țării, partidele noastre politice, ori cât de înverșunate sunt una contra alteia, și-au dat mâna peste prăpastia îndușmăririi lor și și-au pus puterile întruniți spre îndepărtarea primejdiei. Așa au făcut la 1859 când fu vorba de a se alege același domnitor în ambele Principate în contra rostirilor anumite ale Constituției

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Pe muntele Țarcu.

— Foiță originală a „Tribunei”. —

De Sever Secula.

Plecăm după amiază din Caransebeș cu trenul. În câteva minute sosim la Buchin, unde ne așteaptă cu trăsura.

Lanuri frumoase se întind în dreapta, iar la stânga începe pădurea grănicerilor români, hotarnică cu Țara românească.

Deasupra verdelei îmbelșugat stă Țarin, muntele pleșuv. Înălțimea sa, pare vineție închisă în sobritatea ei.

După ce ne scutură trăsura care părea că vrea să ne arunce în drum, sosim în satul Bolvașnița. Sat frumos, cu case albe și acoperite cu țigla.

— Sunt oameni cu bună stare? întreb pe vecinul din trăsura.

— Hoți de codru!...

Copiii urniți dela joc de uruitul trăsurii și clopoței cailor se reped pe întrecute la poarta dela intrarea în sat împletită cu nuiiele. Deschid poarta și apoi aleargă după noi și se împing și se dau de-a berbeleaca, adunând creițărașii ce le-am aruncat.

În cămășutele lor lungi și nădrăgeii largi păreau ca niște evantailuri deschise, iar când cădeau, par'că se închideau evantailurile.

Destul și bine, că ne adâncim în păduri, mergem încet în suis.

De-asupra noastră e senin și ies stelele, una câte una de câte-ori privesc cerul senin, mă gândesc la cântecul maestrului Eminescu:

Cobori în jos, luceafăr blând

El ascultă trămurător....

Ce-ți pasă ție, chip de lut....

O răcoare plăcută ne face să respirăm adânc. Căi merg în pas. Din mohorârea serii răsar

Stele sus și stele jos...
Doamne cât e de frumos!

Sosim la Vârciorova, sat de margine, la poalele muntelui.

Ne găzduiește peste noapte dascălu românesc, care învață pe copilașii de grăniceri și ungurește.

Dar atâta pagubă de așa învățătură!

Dascălița ne slujește cu o cină bună, ca din plin și ca la sat. Apoi ne culcăm cu gândul de-a ne scula des de dimineață.

Gălgăitul și sgomotul unui cataract nu'mi dau răgaz de odihnă. Alături, în odaia cealaltă sforăie învățătorul, par'că duce porcii la Viena. Dimineața ne sculăm și plecăm la munte.

Pornim după șapte ciasuri.
Călușcii de munte, mici de stat, subțirei la

picioare dar bărbați la tăvăleală, merg domol, potoliți în șir, pe pârție, ca găștele după badea George, care ne conduce.

Căi sunt cumiți și răbdurii, și merg în șir.

Calul din urmă, încercat cu desăgii plini cu de-ale mâncării se îmbulzește în calul meu și mi-l scoate din ogașe. Și ne dăduse pe ogașă de-alături de mă trezesc pe sub o cracă groasă și așa de plecată abia puteam să trec pe sub ea...

Cu picioarele în scări, strâmtorat de sus, mă plec ca să trec pe sub cracă.

„Poac!” simții la mijloc, par'că m'aș fi rupt. Dar calul se plecase din genunchi și cu mare greutate am trecut.

— Uf! Bată-te Dumnezeu! Luat-a-ar dracu, de cal!... așa un pocinog! Era să mă dea gata.

După un ceas de drum — și mai bine — intrăm în pădurea Nemaia.

Plaiuri nenumărate se încrucișează; unele făcute de drumeți altele de scurgerea ploii. Badea George ne duce cu prierperc, el știe rostul răbojului.

Am ajuns la o înălțime dela care vedem peste pădurile din vale satele Târgoviștea, Bolvașnița, Cârpa și Buchin, cu casele albe și bisericile svelte.

La stânga se zărește muntele Mic, cel mai mare după Țarcu, pleșuv și el de pădure, dar cu iarbă verde, tunsă par'că ar fi un cap de... Benedictin.

Peste pădurețul minunat din dreapta se vede sarana, tăetura de hotar între pădurea grănicerilor români.

Țării; așa au făcut în 1866 când se vota constituția țării; tot așa în 1877 când cumpăna războiului atârna asupra capetelor noastre și iarăși așa în 1907 când răscoala țăranilor putea primejdi existența statului. De câte ori deci a fost o primejdie din afară sau din lăuntru, care amenința viața întregului, partidele din Regatul României uitau pentru o clipă măcar neînțelegerile lor și puneau împreună umărul la sprijinirea interesului obștei. Românii de peste munți însă tocmai acum să se desbina, când ora cea de pe urmă pare a suna pentru ei pe marele oasornic al veacurilor?

Până acum doară au la ei un singur partid, acel național, care luptă contra apăsării statului, și acum când ar trebui ca primejdia comună să-i apropie mai mult decât ori când, ei tocmai acum să se desbina?

Dar ce vreau ambele grupări, acel din jurul comitetului național și acel din preajma „Tribunei”? Deosebirea între programele lor este foarte mică, și dacă aceasta deosebire se poate reafila în mijloacele politice, ținta urmărită, apărarea naționalității române contra cotoșirii ei este una și aceeași. Apoi nu socot oare ambele grupări, că asemenea certe ar putea fi lăsate deocamdată la o parte, până se va trece marea cumpănă a schimbării sistemului electoral, rămânând ca în urmă să ducă lupta mai departe? Eu dacă mi-ar fi învoit să dau un sfat fraților mei de peste munți, le-aș spune: uitați desbinările, căci e vorba de existența neamului. Desbinările prin firea lor însăși sunt trecătoare, pe când viața unui popor este veșnică”.

Iscălim din tot sufletul nostru fiecare cuvânt al d-lui Xenopol. Să ne dea voie însă, să-l întrebăm: noi din partea noastră, ce să facem pentru a înfăptui această pace? Am sistat odată, în urma unui asemenea apel al poetului O. Goga, în

cunoscutul său articol „Treuga Dei”, orice discuție, orice polemică, cu onorabili noștri antagoniști. O lună întreagă de zile, n'a apărut nici o vorbă, nici un cuvânt supărător în „Tribuna”, la adresa lor. Ei bine, gestul nostru a fost primit cu injurii ridicate la potență în organul autorizat, iar un alt bărbat al nostru, cunoscut ca iubitor de gesturi de abnegație personală, și-a scos tocmai atunci broșura: „Tisza Mangra și Tribuna”, reînviind toate calomniile de zeci de ori infirmate, și pervertind scrisesele și intențiile noastre cele mai curate spre a ne scoate cu orice preț vânzători de neam... Am mers mai departe, li-am oferit adversarilor noștri, două locuri vacante, din cele cinci, din cari se compune comitetul de conducere al ziarului nostru, dându-le posibilitatea de a avea o înrîurire directă asupra direcției și a spiritului însăși a ziarului, căci instituția aceasta, este o instituție națională și nu urmărește aici nici un scop și interese personale. Am fost refuzați. Ei bine, maiestri, ce puteam face mai mult? Să ieșim d' aici, din instituția aceasta creată de noi, prin muncă, cinste și nesfârșit devotament, prin suferințe de temniți și persecuții nesfârșite — ca niște netrebniți vânzători de neam? Ne adăceți pildele înălțătoare ale solidarității naționale din viața partidelor politice din țară, cari au știut să-și dea mâna, de câteori a fost în joc existența țării. Și-au dat va să zică mâna, învingând orice resentiment, orice prejudecăți. Li-am întins-o și noi și li-o întindem și acum, maiestri, răspunsul ce-l primim însă este statornic acelaș: — „Tribuna trebuie să peară”! De ce trebuie să peară? Cu mintea noastră nu putem înțelege de ce trebuie să peară un organ național și cultural, — principalul organ al nostru, — care a servit și servește cu cea mai desăvârșită abnegație, interesele noastre naționale. Ce frumos i-ați desenat chiar d-voastră rostul lui, de ce tre-

buie dar să peară, de ce trebuie să ne distrugem noi înșine, cea mai puternică fortăreață a noastră?

Ne luăm voe, să vi-o spunem noi mai estreme, de ce. Există aici în Arad, un domn pensionar, trebuie să-l știți din operele sale de erudiție istorică. Domnului acestuia îi trebuia un ziar și râvnia la stăpânirea și a altor bunuri din Arad. Acest domn, mânat de orgoliul și interesele sale personale, profitând de felonia transfugului Mangra, care fusese până atunci în legături personale, cu unii bărbați din jurul „Tribunei” (cum fusese de altfel și cu dânsul) și fusese unul dintre întemeietorii „Tribunei”, isbutise să acrediteze, în sinul comitetului național îndeosebi, calomnia idioată, că „Tribuna” ar fi gata să-l urmeze pe Mangra, — cu toate că nici un ziar nu-l executase pe acesta mai crud și atitudinea sa răspicată protesta însăși încontra acestei calomnii, — și că, accentele unui criticism cinstit al anomaliilor noastre de partid, între altele, manifestarea opiniei că una dintre cauzele înfrângerii noastre în alegeri este și în vina noastră, nu sunt altceva de cât pregătirea dezertării noastre din partidul național.

Intemeiat pe aceasta calomnie, pe cât de simplă pe atât de stupidă, domnul acesta a isbutit să spargă comitetul național, obținând o majoritate în sinul lui, pentru desavuarea „Tribunei”, boicota-re ei și înființarea aici în Arad, cu enorme cheltuieli publice, a unui ziar pus sub conducerea sa, ca să controleze, chipurile, tradarea „Tribunei”. Expediția astă nenorocită a mers ușor în sinul comitetului național, — solidar în urma ieșirii d-lor O. Goga, Dr. N. Oncu și Pr. Givulescu cari au declarat că nu se pot solidariza cu aceasta acțiune distructivă împotriva unui ziar, care chiar admitând că ar fi făcut greșeli, nu s'a făcut vinovat de nimic, — dar s'a împedecat, afară, în opinia publică, care nu a putut primi

Urcând mereu, trecem printr'o pădure de cer și pe lângă niște fagi albi la coaje. Ajungem la ogașa Albinea.

Aci staționa până acum 50 de ani, postul de soldați de paza graniței.

Pe drumul de căpetenie ne duce înainte la plaiul Mare, trecem pe lângă luminișuri și prăpăstii. Mergând pe dreapta dăm de-o poiană mândră, poiana Padeș.

Priveștiștea se deschide în depărtare, vedem Slatina-Timișană pe o coastă de munte, având peste pod niște plopi uriași, iar din mijlocul pădurii schintează crucea unei biserici cochete, în bătaia soarelui biserica catolică-românească din Slatina.

Dela înălțimea la care suntem vedem, ca pe un uriaș covor verde împrăștiat orașul Caransebeș și satele Goleț, Bucosnița, Petroșnița, Vălișoara, Cârpa, Buchin și Prisian.

Din ceața albăstrie se ridică drept contrapunct al Țarcului muntele Semenice.

Semenicul încheie zarea dinspre „Dunărea albastră”; și solitar privește spre grupa Țarcului, mândru de înălțimea-i ametoitoare.

După teri ceasuri de drum, facem popasul cel dintâi în poiana Fântânele.

Aci e un copac culcat; facem din el masă. Un izvor cu apă de munte și umbră și răcoare sunt aci.

Caii scăpați de „tărhat” mă mânâncă, apoi se tăvălesc pe pajiștea verde.

Cănele șumarului se gudură pe lângă noi cari mâncăm și bem la acest popas.

Dangăt de clopoțel se aude. Se coboară o turmă. Măgarul încărcat merge înainte, iar câinii țin flaneul.

Ciobanul, e un copilandru bălan, fire sălbatecă, trece pripit, par'că nu ne vede.

Pornim din nou la drum.

Lăsăm la dreapta movila lui Târziu, hotar și trecem pe lângă niște piezișuri prăpăstioase împădurite în pădure.

Feregeaua cu frumoasa eleganță ni-se imbie de evantaliu; mușchiu minunat ca covoarele persane se răsfață în drumul nostru.

Ici un copac trăsmit, colo unul prăbușit, colo unul putred... atâta pagubă, — dar are unde să fie!

Ajungem în poiana Goleș. La dreapta rămân prăpăstii împădurite. Un drum lăaturalnic duce la plaiul Peșă, a doua stație de pază militară în vremile de mai nainte.

Ajungem la ultimul post de pază, unde începe poiana Strigoilului.

De aci vedem mai de aproape Țarcu deasupra noastră.

Din poiana Strigoilului vedem în stânga o poiană ascunsă mai jos, par'că ne chiamă, ademenitoare...

In poiana tăinuită
Unde sbor lucriri de lună

Floarea oaspeților luncii
Cu grăbire să adună...

Sună talanga, deasupra noastră. E tot mai aproape. Răsună un sunet de buciun...

Un cioban voinic se coboară cu oile.

Ne apropiem de un brădet. Un susur al frunzișului de brad par'car fi un tren, care se îndepărtează...

Sunt 12 ceasuri. Am ajuns la coliba pădurarilor.

Avem în față vârful muntelui Țarcu. Avem o căsuță de adăpost. Clădită pe stâlpi, coliba noastră, e frumoasă în simplitatea ei.

Are două încăperi și podul deasupra unei încăperi. Intr'o încăpere e pat cu fân, cu masă și lăviți, în cealaltă e loc pentru foc. Cea dintâi e provăzută cu ușă cu incuetoare de lemn, a doua e deschisă. De culcat e loc pentru zece. Iar jur împrejur, la înălțimea capului e o poliță.

Aci casă, cântece de pasări, și talanga viteilor, soare, și... furtuni.

Lângă acest teritor e pășune minunată, pe care sburdă viței de Pingsgau, și un izvor cristalin.

„Locului aistuia — zice badea George — îi zice muntele Crunt. Îi zicea așa că din bătrâni se pomeneste că aici a fost o pădure mândră de brad. Și a venit pe vremuri, a venit o furtună năprasnică, nemaipomenită — Doamne ferește

de-agata osânda adusă celui mai meritos ziar și a cerut probe. Mirarea a fost generală, când probele aduse în publicitate prin domnul pensionar, — unul dintre calomniatori, d. Aurel C. Popovici a refuzat să aducă orice probă, spunând că nu-i la tribunal! — și prin broșura Vaida, nu erau decât escerpte rupte tendențios din toate articolele iscălite ale domnului Goga și a altor scriitori, de aici și din țară, cari nu puteau fi aduși în nici un fel de conexiune cu Mangra.

Calomnia ajunse la scadență și boicotul nedrept și pornind din motive de astfel de natură, se nămolii. Opinia publică a început să cerceteze și să ia partea celui nedreptățit. Autorii morali însă ai campaniei calomnioase n'au dezarmat și susțin și pe mai departe, cu enorme sacrificii publice ziarul lor, aici în Arad, care n'are altă menire și nici altă justiție decât să ne sfășie societatea în două și să statornicească lupta între frați. În lipsă de orice dovezi, noul organ a deslănțuit în urmă un potop de injurii împotriva tuturor din jurul acestui organ, otrăvînd viața publică și introducând în presa noastră moravuri neconștute până aci. Discuția principiară a fost înlocuită cu cele mai triviale injurături și războiul acesta de exterminare de oameni și de instituții, continuă fără ca să se afle cineva care să strige: *aici și nu mai departe!*

În toila acestei războiri surde, vine acum glasul D-voastră, maestre. Omagiile și recunoștința noastră pentru nobilul amestec în aceste hărțueli, distrugătoare de neam. O rugăminte însă, să nu vă opriți aci, căci iată la apelul D-voastră, venim din nou în fața d-voastră și a opiniei publice, să întindem iarăși mâna noastră de împăcare. De o împăcare loială și cinstită, fără învinși și fără învingători! Deosebirile pricipiare dintre noi, — *căci sunt și de acestea!* — suntem convinși că nu sunt un obstacol. În orice caz ele sunt de o însemnătate secundară

față de marea problemă a solidarității naționale în fața actualei situații politice. Încereați maestre, dacă nu de altceva pentru a pune la probă sinceritatea acestor cuvinte:

...*Simțim adânc adevărul cuprins în șirele isvorite din sincera durere pentru cauza noastră națională și din inimă curată dorim, ca glasul acesta de adevărat părinte iubitor să afle răsunset în mințile aceluia, cărora sunt adresate. Cu adânc regret trebuie însă să mărturisim, că e slabă nădejdea noastră sub acest raport, căci cei cari în aceste zile de grea cumpănă pentru neamul nostru au spart solidaritatea noastră națională, doar tocmai scopul acesta l-au avut în vedere prin uneltilor lor. Am fi fericiți, dacă cuvântul ilustrului bărbat, care ni-se adresează în primul nostru de astăzi, ar da de minciună, prin urmările lui, această convingere a noastră. Știm, că asta ar fi pentru d. A. D. Xenopol cea mai mare bucurie și satisfacție. Ii dorim din suflet bucuria aceasta, căci ea ar fi și a noastră. Suntem însă mahnîți de gândul, că nu va avea parte ea.*

Discursul d-lui dr. A. Vlad rostit în adunarea poporală din Lugoj.

Ați auzit din discursul antevorbitorului, vrednicul fiu al marelui bănățean și fostul coleg Brediceanu, despre rostul luptei, ce o poartă partidul nostru național și toate partidele, care vreau democratizarea țării prin votul universal. Fraților, în lupta aceasta sunteți d-voastră în contra tuturor aceluia cari au făgăduit că-l vor face și nu s'au ținut de cuvânt.

Au trecut alegerile și știți d-voastră în contra cui s'a năpustit guvernul cu toată furia, cu toată puterea și cu fărădelegile? În contra aceluia cari au voit sincer sufragiul universal.

Fraților, dacă partidul nostru național a suferit înfrângere, n'a suferit-o ca partid, ci au suferit-o candidații lui, pentru că au fost adevărați sinceri ai sufragiului universal și tocmai aceia cari au cauzat partidului nostru și sufragiului universal lovitura aceea, aceia susțin,

că partidul nostru național nu reprezintă poporul românesc.

Fraților, acela care vrea să împiedece aducerea acestei legi, domnul Tisza (Jos cu el), prietinelui lui Mangra (Jos cu el) este cel mai periculos dușman al votului universal. Au putut să înfrângă la alegeri partidele cari au voit sincer sufragiul universal, dar sufragiul universal nu au putut să-l omoare, votul universal chiar peste Tisza și chiar peste capul guvernului va triumfa. (Așa este).

Precum guvernul coalițiunii n'a voit să facă reforma aceasta, tot astfel nici guvernul acesta nu o va face, ci numai îmbată lumea cu apă rece. Conteșle Khuen Héderváry e înțeles pe sub mână cu Tisza, care a făcut posibil ca tocmai acele elemente să iasă în alegeri cari sunt în contra votului universal. (La ștreang cu ei.)

E foarte natural ca lupta pentru votul universal să nu înceteze (nici când). E foarte natural, pentru că d-voastră trebuie să știți că dreptul acela de vot dă puțină cetățeanului, ca să fie stăpân asupra soartei sale. (Mari aplauze). Trebuie să știți domniile voastre că în țările unde poporul a ajuns la conștiința de om, acolo peste tot locul există votul universal și spre rușinea lumii, noi, în Ungaria suntem mai înapoiți decât statele balcanice. Știți d-voastră ce însemnează stăpânirea unei țări, puterea politică asupra unei țări?

Însemnează d. ex. aici în Ungaria să fii tu stăpân asupra unui buget de 1700 milioane, asupra acestui buget, fraților, dispun numai acei cari au dreptul de vot prin ceea ce ei aleg deputații și ca să vedeți d-voastră care este urmarea slăbiciunii noastre, a împrejurărilor nefaste că noi nu avem destulă influență politică în sat, vă voi spune că din cele 1700 de milioane cel puțin 150 de milioane constituie contribuțiunea poporului român, pentru că noi suntem a șasea parte a țării, dar fiindcă poporul nostru este mai sărac, iau numai a zecea parte românească, vă întreb, fraților, din cele 150 de milioane, pe cari le plătește națiunea noastră săracă din sudoarea ei, oare cât se revărsă pentru binele poporului nostru? Fraților, astăzi puținul ce se dă, se dă pentru congrua la preoți; dar pentru binele bisericii și fericirea preoților dau? Nu. Se dau, pentru ca să fie ei stăpâni asupra situațiunii (Așa-i). Și, culmea ironiei, prietenul lui Tisza, Mangra (jos cu el!) aduce drept semn al bunei voințe, cu care se poartă guvernul actual față de poporul românesc, faptul, că din bugetul de 1700 de milioane s'au luat 10 mii de coroane pentru ajutorarea bisericii gr-or. Mai mare batjocură și mai mare rușine, mai mare insultă nu s'ar fi putut aduce, pentru că 10 mii de cor. pentru biserică înseamnă, ca și cum aș da vizitiului

de mai rău! — și a scos brazii din rădăcină, că pământ cu tot, par'că ar fi arat aici cu plugul dracului — să fie cu iertarea Dumneavoastră — și oamenii i-au zis locului istuia muntele Crunt, că tare se încruntase — cu adevărat — cerul asupra noastră. Ori a fost diavolul, poate...

Și moș George își făcu cruce și scuiță în sân. Vițelul galben cu pete mari albe se răsfăță, întrecându-se în fugă și salturi ca — copiii.

Ajunserăm la izvorul Sebeș care pornește de aci, dintre brazi și se prăvălește peste pietri. Izvorul își cântă în gâlgăit gingaș cântecul sburdălnic al copilăriei, revărsându-se prin patul său de pietriș proaspăt și viteaz...

Dacă de mine ți-i dor
Du-te la izvor
Și te scaldă 'n apă rece
Și de dor ți-va trece...

„Așa se mănă la noi fetele cu feciorii”...

Ne oprim. Stăm răzimați pe niște ciomege ciobănești și privim frumusețea.

În plin senin se lasă un nor fumuriu peste pădurea de dinjos de noi.

Nori se oprese în frunziș. Fulgerele joacă în dosul norilor, dinjos de noi, câteva clipe... iar pe cer se întinde cureubeul, brăul universului.

Mă sui la munte 'n zori
S'am prins fulgerul din nori
Și d'acolo din nălțime
L'am svârlit în... păgânime.

Pe inserate ne-am întors la adăpost. Era s'adorm la masă, de oboseală...

Des-de-dimineață încălecam pe Țarcu, pe vârful cel mai înalt.

Sus, sus, la munte'n sus...

Cai merg cu înconjurări grele pe cărări înguste, merg pe cărări făcute de ploae și netezite de pasul Românilui și de căluții lui. Unde e locul mai primejdios caii merg tiptil și sunt cu mare băgare de seamă să nu se prăbușească în prăpastie. În fundul prăpastiei sunt stâne de oi. Oile par din depărtare din înălțime ca niște ouă de vermi de mătasă.

Adâncimile sunt ametoare. Un pas greșit, lunecarea unei petre de sub picior și te prăbușești în prăpastie...

Netezesc calul și i-am uitat „ponosul”:

— Hi, căluț, dragul meu, murgule voinicului meu tu ești cal nezdrăvan, ca din povești.

Șiguranța și ușurința cu care calcă acești căluți de munte, tovarăși ai Românilui de când îi lumea, cai mocănești, aceștia sunt garanția victorii, în cari Românil se încrede, în patriarhală lui convingere: „cum o vrea Dumnezeu”.

Instinctul e cu adevărat, mult mai „infalibil”, decât socotelile omenești.

Osteniți și zdrobiți de multa ședere în șaua de lemn, descălecam. Mergem pe jos, ducând caii de hături. Ne-am apropiat de vârf, dar totuși mult mai este. Privirea ne înșală asupra distanței...

Iată-ne ajunși... Încă un pas... două... zece... cincizeci...

Badea George pune piciorul pe vârful Țarcului, un vârf de sute de kilometri în lungime și înălțime cu o față zâmbitoare și senină privind peste văzduh zice:

— Doamne! Câtă mândreață ai putut lăsa pe pământ!

Priveliștea dela această înălțime e feerică, e măreață, e splendidă.

Ne simțim în fața grandoarei naturii și minunatelor ei podoabe; ca piticii lui Barbarossa cari am eșit din subterană și ne-am înălțat privirea peste podoabele neamului nostru...

Priveliștea e un caleidoscop fermecător care tremură, scapără, strălucește în jocul valurilor de raze și de vânt.

Semenicul întunecat în solemnitatea singurătății e hotărât dinspre mează-zi, iar grupa Țarcului în frunte cu piscul Vârvarilor păzește dinspre răsăritul luminos covorul împetrit de străluciri și joc de culori mărginit la miez-noapte cu Lugojul, Caransebeșul, la miez-zi cu Slatina-cuib de șoimani, iar în mijloc Buchinul, Cârpa, Bolvașnița, Golețul, Bucosnița, Vălișoara Prisanul și în prag Vărciorova, toate învecinate cu câmpuri cu spice de aur și cu păduri de poșoi șgomotos la bătaia vântului. Covoare de trifoi și pajiste împetritează câmpul înfrățit cu codrul.

Departo în inima pământului nostru strămoșesc se ridică în tronul de stâncă roșie Rătezatul. Bătrân ca vremea...

meu 5 fileri, căci, ce credeți d-voastră, atunci, când poporul va avea votul universal, credeți că banii aceia, cari numai din sudoarea lui se vor scoate, nu se vor revărsa și spre binele său? (Să trăiască!).

Până atunci, până când fiecare cetățean conștient nu are drept de vot, el cu nimic nu se deosebește de vită. Vita nu are voință, o pune stăpânul în jug și-i dă cu biciul, dacă nu trage bine. Apoi ce deosebire este între vita aceea și cetățeanul acela, pe care nu-l întreabă nimeni și de care nimeni nu se îngrijește, ba încă de vită se îngrijește stăpânul și ca să poată trage îi dă hrană mai bună.

Până atunci, până când votul universal nu va fi introdus, până atunci, toți aceia, cari sunt lipsiți de dreptul de vot, nu sunt decât niște desmoșteniți din drepturile țării.

În numele celor desmoșteniți trebuie să prețindem sus și tare, ca dreptul de vot universal, direct, secret și cu votarea în comune să fie introdus în legile țării (aplauze!).

Nu zicem noi că îndată ce se va introduce dreptul acesta și soarta poporului se va schimba, nu! nu se va schimba numai decât dar poporul va avea cea mai puternică armă, pe care o poate da constituțiunea țării, aceea de a fi stăpân asupra soartei sale. Știm bine, că mai ales la început poporul nu se va ști folosi de acest drept, și acesta este argumentul lui Tisza. Dar credeți că de aceea nu vreau să decetățenilor acest drept, de teamă că nu se vor ști folosi de dânsul? Ba li-e teamă că se vor ști prea bine folosi de dreptul lor (aplauze!).

Iată, pe scurt motivele principale, care trebuie să ne determine pe noi, ca să luptăm alături de aceia, cari se luptă pentru votul universal. Dacă iadul și dracul vin cu noi la luptă, și cu ei ne înfrățim (rîsete, aplauze prelungite).

Fraților, îmi aduc aminte de o înălțătoare, frumoasă adunare, care s'a ținut aici la Lugoj înainte de a intra în activitate partidul nostru național. Dumneavoastră vă aduceți bine aminte, ce roade binecuvântate au fost în urma acelei adunări. Doresc ca pentru votul universal adunarea de acum să fie tot cu acelea urmări bune și frumoase, pe care le-a avut cea dintâi și cea mai frumoasă adunare, care s'a ținut aici în mijlocul Banatului (trăiască!).

Fraților, în speranța aceea, că d-voastră, poporul românesc din Banat, veți fi ca și în trecut la posturile d-voastre, că și pentru sufragiul universal veți fi tot acei luptători însuflețiți, în speranța aceea îmi iau rămas bun dela dumneavoastră, dorindu-vă din inimă să fiți tot aceiași credincioși soldați ai partidului nostru național, ca și în trecut. (Ovațiuni prelungite).

Scrisori din București.

Iarăș Cehan. — Un articol sincer. — Ce exportează România? — Dl Iorga și exploatarea operelor sale.

București, 7 Iunie.

Când am citit „declarația” lui Cehan, cu injurăturile la adresa „Tribunei”, am rămas nedumerit. Nu-mi credeam ochilor. Și mai apoi am zâmbit la naivitatea aceluia, cari au crezut că pot folosi acea declarație drept armă. De ce? Nu cu mult mai înainte la revista „Ramuri” sosește un articol al lui Cehan, intitulat „Casa noastră”, în care „Tribuna” este lăudată și ridicată în slavă, iar dl S. Bocu este ridicat într'al treilea cer. Articolul lui Cehan nu s'a putut pune în ultimul număr al revistei, deoarece numărul era tipărit la sosirea lui. Va apare însă în proximitatea numărului ca unul dintre cele mai interesante documente omenești.

De altfel atitudinea acestui om trebuie privită ca un produs al spiritului vremii, în care trăim. Inchipuiți-vă un biet om, căruia îi plac gesturile galante, că la un moment dat rămâne fără de para chioară. I-se prezintă ocazia ca pentru o simplă scrisorică să capete două sau trei sute de franci. Gură de om, gură de căne cere pâine. Când se vând atâtea suflete, de ce n'ar fi vândut și el o declarație, pe care-i era așa de ușor

s'o facă? Era doar convins că lumea nu pune nici un preț pe cuvintele lui, căci îi cam cunoștea gradul de seriozitate. Că au fost naivi, cari să exploateze acea declarație vândută, cu atât mai rău pentru dânsii. A trecut cu vederea peste faptul că cu câteva zile mai înainte trimisese articolul la „Ramuri” și — într'un veac când totul era de vânzare, când unii își vând cinstea, alții își vând minciunii și patimei sufletul, — a ținut și el să fie copil fidel al vremii.

În articolul scris cu multă sinceritate de Cehan sunt arătate meritele dlui Bocu pentru ridicarea presei din Ardeal, se vorbește cu multă însufletire de curentul de redeşeptare pornit de „Tribuna”, ba uneori băiatul exagerează anumite efecte pe cari le-a avut asupra dezvoltării conștiinței naționale „Tribuna”. Că la trei sau patru zile a injurat tot el, vina nu este a lui, ci a aceluia, cari i-au cumpărat sufletul și i-l'a expus ca pe un trofeu. Sunt sigur că pentru o sumuliță mai respectabilă, Cehan ar declara azi că tot ce s'a publicat în „Românul” sub iscălitura lui sunt apocrif. Firește, nu-i prost cine mănâncă șapte pite, e prost cine i-le dă.

Dar este dureros că se uzează de slăbiciunea unor suflete lipsite de mândrie în felul acesta. În loc de a condamna asemenea acte, în loc de a căuta să se îndrepteze spre calea cea bună, se găsesse oameni cari să încurajeze păcatul unor suflete ca al lui Cehan. Ce vor zice domniile cari s'au folosit de declarațiile publicate în „Românul”, când vor citi în „Ramuri” ce scria acest om cu trei patru zile mai înainte? Și vor avea această surpriză!

Mi-au venit în minte vorbele ce le spunea mai acum un an poetul St. O. Iosif. — „Noi i-am dat României tot ce am avut mai bun, toți bărbății noștri de valoare. ar trebui acum o reparare a elementelor, de cari cei rămași acasă au nevoie”.

Par' e'a fost un făcut. România a trimis la noi în ultimul timp, câteva elemente, de cari numai nevoie nu aveam. În alte vremi au venit din țară boieri și fii de domni, cari au înființat biserică și așezăminte de cultură, au venit preoți și călugări, cari, ca aceia din timpul lui Ioreste, au întărit în popor credința în legea strămoșească. Au venit oameni cu suflete mari, cari au lăsat fundațiuni în scopuri culturale. Destul să amintim în această privință pe fericitul Ramonțai, din a cărui fundație se dă elevilor dela liceul din Blaj pâine, ca să poată trăi.

În ultimii doi sau trei ani ne-a dat însă două exemplare de indivizi, cari numai oameni nu se pot numi.

Aduceți-vă aminte de ovreii Penkerov dela organul autorizat „Lupta” și gândiți-vă la celalalt exemplar, pe care dl Suciu l-a cules de prin București pentru „Românul”. Ce ghinion! Cum de s'a nimerit tocmai ce a fost mai netrebnic?

Explicația e foarte simplă. De gazetarii buni e nevoie în țară. România are pentru export griu bun, are vite frumoase, gazete bine scrise. N'are însă atâtea gazetari buni, pe cari să nu-i poată plasa în țară. Astfel e firese ca din țară să nu treacă în Ardeal gazetari buni, sau dacă trec, să se întoarcă după trei zile. Cine a rămas minciinos cu cazul Locusteanu? Eu, sau „Românul”?

Indivizi ca cel pripășit acum în redacția „Românului” sunt însă mulți prin București. Așa numiții „gazetari” cari „tapează” și cari sunt veșnic urmăriti de ochii agenților de poliție au fost demascați în atâtea rânduri de ziarele din capitală. Mai zilele trecute la sindicatul ziaristilor s'a discutat această chestie, luându-se hotărârea de a se proceda cât mai energic în contra indivizilor, cari se dau drept gazetari și cari, sub acest nume, comit fel de fel de potlogării. De asemenea indivizi orice oraș e bucuros să se scape. Cine-i primește n'are decât să tragă consecința înclinărilor lor, fie a stilului desfrinat, fie a altor „lovituri”.

Nu știu care poate fi cauza că ziarele din țară n'au sărbătorit pe dl Iorga așa cum s'ar fi căzut. Să aibă animozitățile politice atâtea influență, încât din cauza persoanei politice să nu se dea savantului și educătorului de idei noi ceea ce merită? Probabil. Și cu toate acestea erau unii, cari erau datori să-l sărbătorească pe dl Iorga.

Domnul ăla, care-i reproduce paginile din volum și are curajul să iscălească, nu crede că era dator, în semn de mulțămire pentru îndelunga răbdare, să pomenească acum de sărbătorirea din partea întregului popor românesc a dlui Iorga? Domnul ăla care a exploatat scrierile dlui Iorga, căutând a se lustrui în umbra marelui lui nume, n'a găsit de cuviință, acum la zi mare, să spună cetitorilor săi: „Iată, acela, ale cărui pagini vile-am dat sub iscălitura mea, împlinește patruzeci de ani. Să-i zicem cu toții să trăiască!”

Domnul ăla e din Ardeal! Când și Ardealul trimite asemenea personaje, să nu ne mirăm că România ne dă în schimb marfă de aceeași calitate. Să nu ne mirăm că ne dă vernești și alte vicuitoare asemenea acestora. Vorba veche: Cât dai, atâtea iai. Dai pe doftoru Ion, primești pe Verneseu. Și pacea e gata.

Corespondent.

Roadele activității d-lui Goldiș

Avem durerea nemărginită să vedem adevărindu-se din nou prevederile triste ce le legasem de cea mai nouă activitate publică a dlui Goldiș.

Sămănător de ură și zizanie în Brașov și-a continuat opera de distrugere a legăturilor sociale dintre frați și în Arad. Pe urma „activității” lui s'a ivit conflictul dintre ziarul nostru și câțiva membri ai comitetului.

Dar acest domn Goldiș nu s'a mulțuit cu spargerea solidarității în presă și clasa intelectuală, ci a căutat să saune urea între frați și în popor. Iar acum, în vremile din urmă, a reușit să vire neînțelegeri și în sânul tinerimii noastre.

Ceartă și neînțelegeri trebuia să fie între cărturari, ceartă și neînțelegeri în popor și în tinerimea dela școlile noastre superioare — ca dl Goldiș să-și poată realiza planurile sale distrugătoare de neam.

Iată, vine acum și tinerimea română să protesteze împotriva școlii inaugurate de dl Goldiș în organul autorizat, adresându-i următoarea scrisoare „Românului”:

Onorată Redacțiune!

Vă rugăm să binevoiti a publica următoarele:

Comitetul „României June” își exprimă indignarea față de notița malițioasă a dlui corespondent, publicată în nrul 121 al prețuitului Dv. ziar. În notița se susține, că oratorul principal dl Eugen Bianu, cand. iur. „a rostit cu patos fals un discurs lung despre situația Românilor”... Notăm, că însuș dl. corespondent l-a aplaudat (în loc să-l fluer!) și admite în textul aceași notițe, că „ziua de 3/15 Mai a fost comemorată de colonia și tinerimea română din Viena cu demnitate!”

Am rămas surprinși de temeritatea, cu care dl. corespondent înfruntă cel mai elementar adevăr, spre a cărui demonstrare ne putem provoca la prezența unui numeros auditoriu. Este evident, că notița urmărește discreditarea și compromiterea manifestațiilor societății în fața opiniei publice.

Cât privește „binevoitoarea dăscălire, cu care ne gratifică în călcăiul notiței, era mai conștient să și-o fi rezervat pentru propria-i persoană.

Pe viitor vom ști lua poziția cuvenită față de un informator, care nu se poate ridica peste preocupățiunile sale personale, când e vorba de aprecierea manifestațiilor unei societăți.

Iuliu Crișan,
v.-pres.

Gheorghe Ștefănică,
secretar de int.

„Din scrisoarea aceasta, officioasă simțim că între iubiiții noștri tineri din Viena sau ivit neînțelegeri!” zice dl Goldiș

în „Românul” și adaugă: „Trimitem tinerimii vieneze vorba părintelui iubitor rugându-o să înceteze cu neînțelegerile...”

O ipocrizie mai scârboasă nici că se poate închipui... Tu provoci, prin atitudinea ta de o dublicitate vinovată, certurile și apoi tot tu vii cu „vorba părintelui iubitor”...

Iată roadele ce le va secera comitetul național pe rma activității dlui Goldiș.

Sărbători culturale în Bucovina.

Cernăuți, 17 Iunie n.

Miercuri au sosit în Cernăuți artiștii cari formează trupa Nottara-Liciu în număr de 35 persoane. Dl Gheorghe Tofan, delegatul Societății pentru cultura și literatură română din Bucovina le-a ieșit întru întâmpinare la Burdujeni. Înainte de ceasul sosirii s'au adunat pe peronul gării centrale reprezentanți ai tuturor societăților culturale în frunte cu președintele Societății pentru cult prof. Dr. Sextil Pușcariu, apoi un număr considerabil de studenți din toate societățile și alt public. Artiștii în frunte cu Nottara, Liciu, I. Petrescu, dna Romanescu, doamna Tina Barbu și dna O. Bârsan au fost întâmpinați cu puternice urale de „Să trăiască”. Artiștii au fost conduși în oraș și încartirăți la „Pajura Neagră”. Pe edificiul Casei Naționale fălăia spre întâmpinare mândrul steag tricolor. Reprezentațiile trupei nu s'au putut începe Joi, după cum era fixat din cauză că Joia verde e „Normatag” în care zi ori și ce spectacol e interzis. Aceasta întârziere a cauzat societății spese și publicului sosit din provincie în număr mare, mare supărare. Biletele pentru trilogie erau vândute toate cu zile înainte, așa încât de astădată mulți din cei sosiți dela țară au trebuit să rămâie afară.

Prima reprezentație dată Vineri seara cu „Apus de soare” a fost un adevărat triumf, cum nu s'a mai văzut și ne îndoiim că se va mai vedea degrabă în această țară. Splendida creație a neîntrecutului măestru Delavrancea aflând interpreți elicei în Nottara, Romanescu, Liciu, I. Petrescu, Tina Barbu, O. Bârsan, Belcot, V. Antonescu și ceilalți a trezit în inimile celor prezenți valuri de entuziasm și momente de evlavie.

Dar nu e locul să ne așternem acum impresiile puternice ce ne-au cuprins sufletul în fața priveliștelor ce se desfășurau pe scenă. Măestrul Delavrancea, care a sosit neanunțat la Cernăuți, a asistat la reprezentație multă vreme neobservat de public în loja artiștilor. Publicul aflând mai târziu de prezența lui i-a făcut ovății sgomotoase; autorul însă nu s'a arătat. Față de cei cu care s'a întreținut în cursul reprezentației s'a exprimat în mod elogios asupra publicului, care a alergat în număr atât de frumos să aducă tributul lui de venerație operei maestrului și creației artiștilor. După actul III și IV publicul a chemat de nenumărate ori pe artiști acoperindu-i cu salve de aplauze.

Ministrul Delavrancea a luat după teatru masa la restaurantul național unde a petrecut în societatea mai multor Bucovineni. Duminecă se înapoiază în țară.

Azi, Sâmbătă, 17 Iunie se va reprezenta „Viforul”, mâine, Duminecă se va da un matineu pentru elevii școlilor secundare „Apus de soare”. Reprezentația începe precis la orele 2 și jum. d. m. Duminecă seara se va da „Luceafărul”, Luni, „Năpasta” și „O noapte furtunoasă”, Marți „Scrisoarea pierdută”, Miercuri, „Nepoftitul”, cu care spectacol se încheie reprezentațiile din Cernăuți. În provincie trupa va juca următoarele zile: Joi în Suceavă „Nepoftitul”, Vineri tot în Suceavă „Noaptea furtunoasă”, Sâmbătă în Sirete, Du-

minecă în Storojineț, Luni în Rădăuți, Marți în Humor și Miercuri în 28 în Câmpulung, peste tot locul „Noaptea furtunoasă”. Înainte de reprezentație va spune dna Romanescu versuri, după reprezentație dl Liciu versuri comice.

Cu spectacolul din Câmpulung se încheie reprezentațiile din anul acesta în Bucovina.

Primar jidan în Mărul.

— Bordán Oktáv. —

Caransebeș, la 19 Iunie 1911.

De când cu introducerea erei nouă, în urma pactului încheiat cu cei din fruntea comitatului, în comitatul nostru se întâmplă de o vreme încoace lucruri foarte triste pentru interesele poporului român din părțile acestea. Fiecare speram că se va introduce o eră binevoitoare pentru noi Români, era păcii și a bune înțelegeri, și când colo! Toemai contrarul. Se poate observa, că interesele Românilor sunt pas de pas nu numai împiedecate ci cu totul jignite așa, că dacă nu ne vom trezi din amorțeală, nimeni nu poate prevedea incalculabilele daune, ce pot să urmeze în cel mai scurt timp pentru viața românească din ținutul nostru. În Nr. 120 al „Tribunei” s'a descris starea tristă în care ne aflăm noi Români din orașul Caransebeș. S'a făcut în acest Nr. fotografia fidelă a activității periculoase, ce odesvoltă arhirenegatul primar *Bordán Oktáv*, o creatură a lui Burdia, care ridicând steagul căzut din mâinile acestuia, a scris pe acest steag lozincă: *distrugerea și nimicirea a tot ce e românesc*. Și dânsul, fidel acestei lozince s'a pus pe lucru, dă în dreapta și în stânga și lovește cu putere diavolească în tot ce poartă caracterul românesc.

Dar după cum se va vedea din cele următoare, activitatea de distrugere nu și-a mărginit-o renegatul primar la teritoriul orașului nostru, ci pentru ca meritele să fie și mai grăitoare, această activitate și-o extinde și asupra împrejurimii. Și în privința ajungerii planului său s'a pus în legătură cu toate arterele ce sunt chemate a sta în serviciul maghiarizmului, luând așa zicând comanda supremă asupra tuturor argaților comitatensii și comunali. Fiind înrudit, în urma căsătoriei sale, cu elementul jidovesc din oraș și împrejurime, a adunat în jurul său aceste elemente și din toate puterile caută ca aceste elemente să se valideze. Prin acești argați ai săi, supraveghează în cele mai detaiate amănunte întreaga manifestare a viciei românești și tot cu ajutorul acestora caută ca încă în fașă să sugrume ori ce mișcare, ori ce manifestare, ce nu s'ar putea aduce în conglăsurire cu „ideia” sau cu intențiunile sale patriotice. Activității acesteia dezastruoasă a renegatului primar se poate atribui faptul nemai pomenit, ce ține de trei zile în febrilă agitație pe locuitorii din comuna pur românească *Mărul*, din apropierea Caransebeșului. Dar nu numai locuitorii acestei comune, ci aproape întreaga vale a Bistrei se află într-o asemenea ferberă de nedescris. Iată ce s'a întâmplat. În comuna *Mărul*, toți locuitorii sunt români excepând pe un singur jidan, cărciumarul *Fischel Géza*. Acesta a știut, ca prin apucăturile, caracteristice neamului din care face parte, să lege interesele locuitorilor de interesele sale, dar mai ales a știut să-și câștige legături între așa numiții stăpânitori ai situației, dintre cari cel mai mare protector e renegatul *Bordán Oktáv*, care a descoperit în *Fischel Géza* o putere destul de agilă pentru realizarea planurilor sale patriotice. Pentru ca să-și întărească protejatul jos, la popor, a exoperat la casa de păstrare, unde se află *Bordán* în direcțiune, ca să i-se facă lui *Fischel* o filială în comuna *Mărul*, pentru ca astfel cu puterea banului să-l facă stăpânul satului, stăpânul locuitorilor. Ajuns acest scop, renegatul *Bordán*, a

mers cu protejatul său până la hotarul extrem a celei mai îndrăznețe plăsmuiri patriotice.

Joi, în 15 l. e. preotul tânăr din comuna *Mărul* a avut îndrăzneala a lua parte, însoțit de mai mulți parohieni ai săi, la marea adunare din *Lugoj*. Pasul acesta l-a considerat *Bordán Oktáv* de un pas atât de criminal, încât numai decât a luat măsuri pentru contracararea periculoasei porniri naționaliste, care poate ușor să-i zădărnicească realizarea planurilor sale și prin urmare ușor poate să-i zădărnicească și strălucitul viitor, strălucita carieră, ce-o visează ziua noaptea. N'a trecut trei zile dela participarea vre-o câtorva locuitori din comuna *Mărul* la adunarea dn *Lugoj* și protopretorul a și fost în comună, pentru ca la fața locului să se convingă despre starea faptică. În urma acestor cercetări a venit la convingerea, primarul e cauza că s'a comis marea crimă, pentru că n'a fost destul de energie cu elementele turbulente, și urmare, a fost că primarul român a abzis din slujbă iar protopretorele a comis fapta, care nu s'a mai întâmplat de când există granița în aceste ținuturi pur românești: *a pus în locul primarului român, ales de comună, pe jidanul Fischel Géza* și l-a pus cu dela sine putere fără ea să întrebe poporul, care când a auzit s'a iritat și s'a tulburat într'un mod așa de nedescris, încât era teama că se va produce o adevărată revoltă. Știrea despre denumirea jidanului de primar, într'un sat pur românesc, s'a lătit ca fulgerul și în celelalte sate și în tot locul a produs o consternație de nedescris, pentru că în faptul acesta vede fiecare inaugurarea unei ere peste măsură de periculoasă pentru Români din aceste ținuturi.

Fruntașii din comuna *Mărul*, în frunte cu preoții și învățătorii, s'au pus în fruntea unei mișcări de a protesta în modul cel mai energic contra actului săvârșit de protopretorele și zilele acestea va merge la *Lugoj* o deputație monstră tru că n'a fost destul de energie cu elementele marele pericol, ce poate rezulta din astfel de fapte nesocotite a organelor, conduse de hiperzel patriotice.

Iată unde ajungem, când un renegat începe să-și desfășure activitatea sa întru salvarea *ideei*, lui încredințată. Iată că renegatul *Bordán* s'a pus pe lucru și iată-l că dânsul își pricepe menirea de renegat și se și achită cu cinste de misiunea nobilă ce i-s'a încredințat.

Sperăm că renegatul primar nu se va opri și va merge cu o înălță vertiginoasă pe calea ce a apucat, pentru că deja l-au apucat frigurile dorului de a ajunge cât de curind acolo, unde toți renegații, sus pe stâncă *Terpei*, de unde, la timpul său, se vor rostogoli în abisul adâncimei, pentru ca să-și iee răsplata, ce-i compete tuturor renegaților.

Din Cameră. În ședința de azi, Miercuri, s'a continuat discuția bugetului ministrului de justiție. La deschiderea ședinței abia sânt de față 40 de deputați.

Mai interesant a fost discursul deputatului *Lengyel Zoltán*, care a cerut măsuri aspre împotriva cămătarilor.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Discuția se va urma mâine, Joi.

Proiectul de indemnitate. Comisia financiară a Camerei deputaților a ținut azi după amiază, la orele 5, o ședință în care a discutat proiectul de lege despre noua indemnitate bugetară.

Comisia a primit proiectul Raportor a fost ales dr. *Hegedüs Loránt*.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —

La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Partid fără conducători.

Viena, 21 Iunie n.

Căderea fruntaușilor creștini-sociali e fapt împlinit. De ieri seara, caracterul politic al capitalei noastre s'a schimbat: locul culorii negre la creștinilor l'a luat culoarea roșie, strigătoare, a social-democraților.

Dintre 33 de mandate câte are capitala, 20 au ajuns în mâinile socialiștilor, 10 în mâinile germanilor-liberali și numai 3 le-au rămas creștini-socialilor. — din 20 câte avuseră înainte!

Cele mai însemnate cartiere au ajuns în stăpânirea socialiștilor; numai cartierul primăriei, pe al cărui teritor se află și burgul imperial a ajuns în mâinile liberarilor-germani.

Ziua de ieri a fost cea mai fatală zi în viața partidului creștin-social, căci această zi i-a pecetluit soarta. Nu pierderea alor 23 de mandate e lovitură mai grea primită de partid, ci înfrângerea morală îndurată prin neputința de a scoate ales măcar pe unul dintre fruntaușii partidului.

Ca și la alegerile generale dela 13 Iunie, și la balotagiile de ieri fruntaușii partidului au rămas în minoritate. În afară de un membru obscur, toți ceilalți 16 candidați creștini-sociali cari s'au supus în Viena alegerilor de balotaj — au rămas în minoritate.

Dintre 96 mandate câte a avut partidul creștin-social după alegerile din 1907, astăzi mai are 73. Un partid, cu toate acestea, destul de numeros ca să poată trage în cumpăna politice interne, — *dacă n'ar fi partid fără conducători.*

Partidul parlamentar creștin-social azi nu mai are conducători. Toți fruntaușii lui au rămas pe câmpul de bătălie. Și bătrînul președinte principele *Liechtenstein*, și șeful nominal al partidului *Gessmann*, și ministrul de comerț *Weisskirchner* (rămas în minoritate în 2 cercuri); și fostul ministru *Witeck*, și primarul Vienei *Neumayer* și ajutorul de primar *Hierhammer*.

Nici unul dintre fruntaușii partidului n'a reușit să obțină majoritatea; câțiva dintre ei n'au fost în stare nici măcar să obțină numărul de voturi primite la alegerile generale.

Fără îndoială, nu e nimic mai ușor decât să li-se facă loc în parlament șefilor. Partidul dispune în provincie de multe cercuri electorale absolut sigure, și se vor găsi destui deputați aleși cari să renunțe la mandat pentru a face loc șefilor. Dar nici cea mai glorioasă alegere ulterioară a șefilor nu va putea să țină cumpănă efectelor distrugătoare a alegerilor dela 13 și 20 Iunie.

Aceste două zile au dovedit că parti-

dul creștin-social, lipsit de o organizare serioasă și de conducători adevărați cari să se intereseze de masele alegătorilor și întemeindu-și existența numai pe autoritatea oficială a unor șefi inerti — a pierdut de sub picioare tărîmul și se apropie de disoluția finală. „

Certurile interne vor fi contribuit, în parte, la înfrângerea partidului. Dar certurile aceste, provocate de intoleranța oficială cu care au fost primite glasurile cari cereau o premenire, — au fost și ele numai un semn al disoluției, dar n'au fost cauza ei.

Ce va face partidul creștin-social după această înfrângere rămâne s'o hotărîască zilele de reculegere. Se știe că unii dintre șefi se vor retrage din viața publică (*Gessmann* va călători în străinătate), iar ministrul *Weisskirchner*, dându-și demisia, va relua organizarea partidului.

Astăzi, însă, spiritele sânt încă prea agitate, decât să poată judeca rece.

Despre rezultatul alegerilor de ieri primim următorul raport:

În Viena, dintre 17 mandate pentru câte s'a dat lupta în balotajii, creștini-socialii au putut să câștige numai unul singur. Capitala Viena va fi reprezentată în viitorul Reichsrath prin 20 deputați social-democrați, 10 deputați liberali (germani) și 3 deputați creștini-sociali.

Partidul creștin-social a pierdut cu totul 23 de mandate. În loc de 96 de deputați vor reintra în Reichsrath numai 73.

Social-democrații, cari au avut 87 de mandate, dispun acum de 78.

Germanii liberali (uniunea națională germană) care avuse 87 mandate dispune acum de 98, fără mandatele vechilor liberali *Kuranda*, *Dr. Ofner* și *v. Hoek*.

Demisia lui Weisskirchner.

Ziarul „Union” din Praga e informat că ministrul de comerț *Weisskirchner* a prezentat baronului *Bienert* demisia sa.

Baronul *Bienert* va supune cererea de demisie a lui *Weisskirchner* Maj. Sale.

Din despărțământul Marghita al Asociațiunii.

— Adunarea generală la Popești. —

A doua zi de Rusalii, Luni în 12 Iunie n., desp. Marghita al Asociațiunii, înființat de vre-o opt luni și în activitate de vre-o cinci luni, și-a ținut întâia adunare generală în comuna Popești, în fața unui frumos număr de țărani și intelectuali.

Înainte de amiază s'a servit sf. liturghie de dl protopop *Vasile Tămaș*, asistat de preoții *C. Manu* din *Abram* și *V. Pop* din *Cheț*, iar răspunsurile liturgice le-a cântat corul mixt din *Cheț*, condus de dl inv. *Grigorie Görög*. Cântările corului au ridicat mult serviciul divin, iar țărani noștri din comună și din comunele vecine au rămas mângăiați la auzul cântăreților. Coriștii din *Cheț* au și vor avea mare merit în mișcarea culturală din părțile Marghitei. Sunt vrednici așadar de laudă și li-se aduce mulțumită. Să nu pregete nici de aici înainte a și da ajutorul și a desfăta cu cântările lor și pe alți frați din ținutul Marghitei, când va

cere trebuința, căci nu e cântare mai frumoasă pe fața pământului, ca cea românească.

Adunarea s'a ținut după prinz și a reușit pe deplin. Iată momentele mai însemnate:

1. Directorul desp. d. *Dr. D. Stoica* face comparație între poporul și satele germane și între poporul și satele noastre și scoate în relief binefacerile culturale.

2. Din activitatea desp. e de remarcă: înființarea alor 3 agenturi și 3 biblioteci populare, în *Cheț*, *Sân-Lazar* și *Popești*; ținerea alor 8 prelegeri populare; participarea la examenele școlilor confesionale și distribuția de premii; numărul membrilor: 1 fondator, 1 pe viață, 15 ordinari și aproape 100 ajutători; suma de 100 cor. primită pentru prelegeri populare se întrebuințează pentru cumpărarea de cărți, abonarea de gazete și alte trebuințe ale desp.

3. *Coriolan Manu* vorbește despre însemnătatea meseriilor, a industriei de casă și a portului românesc. *Dr. Aurel Nichita* despre contracte și cambii. *Ioan Abrudeanu*, inv. în *Făncica*, despre folosul școlii, aducând exemple practice din viață. *Victor Pop* despre Asociație, arătând importanța culturală a ei și înzistând asupra „Bibliotecii populare”.

4. Președinte al agenturii *Popești* a fost dl protopop *Vasile Tămaș*, notar și bibliotecar dl inv. *G. Bacoș*, iar casar judele *Ioan Pintița*. Biblioteca lăsată agenturii constă din 52 broșuri.

5. Pentru a reprezenta desp. la adunarea gen. a Asociațiunii, la *Blaj*, au fost aleși *Dr. Dionisie Stoica*, dir. desp., *Dr. Iuliu Chiș*, vicepreșed. comitetului și *Dr. Aurel Nichita*, membru în comitet.

Poporul s'a ales e ufrumoase învățături și s'a în-suflețit, constatând, că și'n părțile acestea s'a pornit puțină mișcare de luminare și puțină viață românească — ceea ce până acuma nu s'a mai pomenit.

Popor a fost din comunele *Popești*, *Voivozi*, *Varviz*, *Cheț*, *Cuntelec*, iar intelectuali, afară de cei din *Marghita* și *Popești*, și afară de cei amintiți până acuma, am mai remarcă pe dl paroh *P. Gherman* din *Suplee*, cu familia și dl paroh *Gheorghe Navrea* din *Voivozi*, a cărui doamnă a făcut mare cinste portului nostru românesc, prezentându-se într'un amabil costum. Îi aducem toată lauda. Căci în părțile noastre trebuie să reînălțăm: cultura românească și dragostea de neam, de limbă și de port. Și la această grea muncă doamnele și domnișoarele noastre sunt chemate să ne dea cel mai prețios sprijin.

Toți intelectuali am fost oaspeții înflăcăratului protopop *Vasile Tămaș*, care împreună cu doamna și cu d-soarele ne-au primit cu cea mai mare ospitalitate. Li-se aduce mulțumită și pe cala aceasta, căci pentru reușita adunării și serbării dășilor le revine tot meritul.

E grea munca culturală în *Bihor* și e și mai grea în părțile *Marghitei*, unde omul are să lupte cu o sumedenie de „tradiții”, „prejudecări” și „idei preconcepțute”. Și lipsește mai ales dragostea față de limba, neamul și tot ce e al nostru, pentru că cultura și viața ungurească a isbit să infiltreze în prea multe suflete și inimă de-ale noastre disprețul față de tot ce e românească!

Dar bun e Tatăl ceresc și cu ajutorul lui toate relele se vor îndrepta.

Înainte deci cu Dumnezeu!

Coresp.

Neșuțători, industriași, meseriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugămintea să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA”

NETUSIL VINCE CAȘOVIA-KASSA Fő-utca 80.

Înainte: **KAROL ELISCHER**

export de cărnuri afumate, cărnățării și salam. Serviciu prompt. — Cataloage trimitem gratuit și franco.

Glose.

In raportul său despre adunarea populară dela Lugoj, «Românul» publică și discursul dlui Goldiș, care între altele, a spus :

Eu care am umblat aproape din casă în casă la alegători; care în 30 de sate am fost aproape în fie-care colibă...

Lumea a aplaudat și adevărit vorbele oratorului. Le adevărim și noi și mai putem adevări chiar că dl Goldiș a strâns mâna la 10 mii de țărani, a sărutat 300 de copii, a sărutat pe frunte, 50 de moșnegi... înainte de alegerile de deputați.

Căci toată dragostea dlui Goldiș pentru popor se trezește numai în preajma campaniilor electorale, când el are nevoie de votul poporului...

Ar putea să spună dl Goldiș că din luna Aprilie 1906 și până în luna Maiu 1910, câtă vreme a fost deputat, de câte-ori a fost în cercul său electoral Radna, în mijlocul alegătorilor săi, ținând o adunare populară?

Prevedem că dl Goldiș nu va răspunde. Răspundem deci noi: Niciodată!

Fostul candidat de deputat al Ceicei, distinsul «Drucus», s'a dat și el la organul autorizat și protestează în numărul de Marți împotriva raportului nostru despre adunarea dela Lugoj.

Din încercările publicistice ale acestui organizator reținem frazele:

«Denotă o doză mare de cinism revoltător și închipuire condamnată a presupune o lume întreagă de oameni cu : preocupări superioare, capabili de a turbura armonia și solidaritatea campaniei pornită pentru câștigarea celui mai ferbinte dorit drept al sufragiului universal, cu ventilarea lipsei de rușine și de orice înțelegere reală a situației dificile, în care fângim astăzi, a unui organ de informațiune rătăcit și mult prea neînsemnat în fața problemei de ordin existențial care așteaptă o rezolvire grabnică...

Mărturisim sincer că am citit și recitat aceste fraze, fără să ne putem da seama de înțelesul lor. Ce o fi însemnând «probleme de ordin existențial» și ce-o fi însemnând toată harababura asta de vorbe umflate.

Organul autorizat cheltuiește mii de coroane pe tot felul de fleacuri. In numele cititorilor lui îl rugăm să angajeze un interprete român care să ne traducă articolele de fond autorizate într'o limbă românească înțeleasă și de «literați»...

In redacția autorizatului este reprezentată literatura noastră prin unul adus dela București, care răspunde la numele de Vernescu. Acest om se zice că ar fi și poet, cel puțin așa vedem din băgănelile lui, cari sunt făcute să sune din coadă, ca să nu zică lumea, că, mă rog, n'ar fi ...versuri. Noi n'avem nimic împotriva. In sfârșit, libertatea omenească este mare și precum dl Goldiș are deplina libertate ca să mistifice orice adevăr, tocmai așa și Vernescu d-sale are absoluta libertate să-și plaseze banalitățile în așa zisele versuri ale sale. Un lucru nu știm însă noi : Pentru ce trebuie să suferă chiar publicul nostru pe urma acestor împerecheri de rime adunate din mahalalele Bucureștilor? Novă ne este destul cu Emil Isac, simpaticul cântăreț al absintului. Avem noi lipsă și de acest tip, care mirose de departe a jidan sau cel puțin a membru al familiei caioniste — familie scoasă demult afară din templul literaturii noastre într'un mod destul de puțin onorabil?

Intrebarea aceasta nu i-o punem d-lui Goldiș, care deși l-a maltratat odată pe Dante, habar n'are de ce va să zică literatură, ci publicului nostru cu bun simț.

Din străinătate.

Republica Portugaliei. După câteva luni de dictatură, în sfârșit, republica Portugaliei poate să intre în cursul liniștit al dezvoltării normale căci, după cum am anunțat, eri s'a proclamat republica din partea adunării naționale constituante și tot eri dinastia de Braganza a fost declarată surghinuită pentru totdeauna de pe teritoriul portugalez.

De acum, acei cari au răsturnat un sistem de guvernare pe care ei l-au socotit păcătos, pot să muncească liniștiți la regularea acestei țări zbuciumate. Pe urma unei vărsări de sânge ca cea de acum câteva luni, când a fost detronat regele Manuel, șefii partidului republican trebuie să dovedească Europei că au nu numai dorința, dar și capacitatea de a reintrona în spiritul public al Portugaliei domnia cinstei și a muncii ordonate, fără de care acest popor latin care are un trecut atât de frumos nu va mai putea dăinui.

Se va vedea cu acest prilej, dacă Portugaliei, despre cari pe vremea detronării se scria că sunt un popor uzat și decăzut, vor fi în stare să dea semne despre puterea lor de viață.

Se anunță, că imediat după alegerea prezidentului republicei, toate puterile europene vor recunoaște republica Portugaliei.

Alegerile din Bulgaria. Alaltăieri au avut loc alegerile pentru marea adunare națională convocată la Târnova în ziua de 9/22 curent.

Rezultatele nu sunt încă cunoscute; totuși, după aprecierile cele mai sigure, guvernul va câștiga o mare majoritate. Nu s'a întâmplat niciări nici un incident.

Incoronarea regelui Angliei. In 23 ale lunii, se va îndeplini încoronarea regelui Angliei Gheorghe V. La actul încoronării vor lua parte reprezentanții tuturor caselor domnitoare din Europa și aproape din lumea întreagă, dintre cari cea mai mare parte au și sosit la Londra. Incoronarea se va face în mijlocul celor mai mari serbări, cari sunt pregătite cu câteva luni înainte.

INFORMAȚII.

ARAD, 21 Iunie n. 1911.

Buletin metereologic. Institutul metereologic anunță pentru mâine vreme schimbăcioasă, cu vânturi și ploa.

Temperatura la amiazi a fost de 19.8% Celsius.

— **O telegramă a domnului N. Iorga.** Primum dela Domnul N. Iorga, din Vălenii de Munte, următoarea depeșă:

„Deși numărul n'a sosit încă mulțumesc adânc mișcat de frățesca atențiune”.

Iorga.

— **Cursurile de vară dela Vălenii de Munte.** Ca și în anii trecuți, la 1 Iulie a. c. se deschide la Vălenii cursurile de vară, anul al treilea.

Iată programul cursurilor:

A. D. Xenopol: Istoria Românilor; Virgil Arion, Sociologia; A. C. Cuza, Economia națională; V. Bogrea, Literaturi europene; N. Dobrescu, Istoria bisericii; dr. I. Răducanu, Organizarea națională a pieței economice; Locot-colonel Manolescu-Mlădianu, Armata noastră în trecut; G. M. Murgoci, Geografie și geologie; dr. St. Bogdan, Chimia; dr. C. Șumuleanu, Chimia; V. Pârvan, Istoria veche; H. Frolo, Literatura italiană; inginer Mircea,

Despre petroleu; N. D. Popovici Lupa, Gospodăria noastră rurală; N. Iorga, Istoria Românilor, după călătorii străine și după scrisori contemporane.

— **Instalare de preot.** Din Mișca ni-se scrie: Duminecă în 5/18 Iunie a avut loc în comuna noastră instalarea ca paroh a d-lui Teodor Pinter, care fusese înainte capelan pe lângă repauzatul paroh Ioan Avram.

Pentru instalarea noului paroh a fost exmis părintele Vincentiu Pantoș din Giula-Varșand, care, asistat de părintele T. Pinter și de diaconul Iosif Vuculescu au servit slujba dumnezeiască în fața a foarte mult popor.

Sub priceasnă, părintele Pantoș și ceilalți doi preoți-slujitori ies înaintea altarului, unde părintele Pantoș rostește un frumos discurs către popor și noul paroh, predându-i Sfânta Cruce și Sfânta Evanghelie.

In răspunsul său, noul paroh făgăduiește, într'o vorbire înduioșătoare, că va munci și în viitor pentru binele și înaintarea bisericii și neamului său.

Răspunsurile liturgice le-a cântat un cor ocazional alcătuit din d-șoarele Eugenia Negriță, învățătoare diplomată, Anuța, Mărioara și Silvia Vuculescu, Hortensia Pantoș, Ida Petraș și Emilia Pinteru. Priceasna „Spune-mi mie Doamne” a cântat-o solo d-șoara Emilia Pinter. Poporul a rămas foarte mișcat de frumoasa slujbă bisericească.

După serviciu, ne-am întrunit cu toții la masa noului paroh Pinteru, care ne-a primit cu brațele deschise.

Să fie într'un cias bun și cu noroc! — *Un oaspe.*

— **Z. Bârsan la Alba-Iulia.** Artiștii noștri dela teatrul național din București, d-na și dl Bârsan vor da Duminecă, 2 Iulie n., o reprezentație teatrală („Răsunarea” de Labiche) în reduta orașenească.

Cum acești artiști joacă pentru întâia- dată în istoricul Bălgard, se prevede o participare în număr mare a Românilor.

— **Examenele de maturitate la gimnaziul din Lugoj** au decurs săptămâna trecută, având rezultat frumos. Dintre cei 7 abiturienți români au eșit cu eminentă: Teodor Andrei; cu bun: Constantin Murariu, Victor Radulescu, Iuliu Ignea, Ioan Frențiu, maturi: Victor Hoban și George Bogdan.

— **Procesul fraților Zsilinszky** nu s'a sfârșit nici azi, Miercuri. Sentință, probabil nu se va putea aduce înainte de Vineri.

Din declarațiile martorilor de azi s'a constatat că frații Zsilinszky s'au dus la Achim cu anume gândul „să isprăvescă cu el”.

Interogatorul martorilor se va continua și mâine.

— **Protestăm!** In numărul de ieri ziarul autorizat a protestat cu multă desinvoltură că în adunarea din Lugoj ar fi adus în discuție ziarul nostru și spunea: „Pentru a dovedi, palpabil sfruntatul neadevăr lansat în furiosul raport al „Tribunei” dăm pe rind vorbirile în întregime, după notițe stenografice...”

Ei bine în numărul de ieri am arătat cum a vorbit dl Goldiș, după notele stenografice publicate în „Românul”, azi arătăm cum a vorbit dl Suciu, după aceleași note stenografice:

„Eu vă spun vouă numai atâta, poate să fie între cei răsvrătiți contra conducerii și de aceia, cari fac lucrul acesta din bună credință ori din prostie, dar sunt foarte mulți și cei mai blăstămați, cari o fac cum-părați, vânduți pe ascuns. (Aplauze. Rușine.) Dar să

Magazinul de Mobile
Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria-de-sud Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile de cea mai bună calitate o specialitate: Mobile din lemn masiv, lucrute fără aplicație. Prețuri fixe. Comandele se efeptuiesc prompt și conștiințios.

Timișoara-centru, Strada Zăpolya No 7. —

dea Domnul, că aceia ce au căpătat, să le stea în gât. (Trăiască! Aplauze.)

Și cum a vorbit Stefan Pop și cum a vorbit marele bărbat politic Dobrin?

Se poate minți cu mai multă frivolitate?

— **Aviațiunea în România.** Din București se anunță: Duminică dimineața la ora 7 a avut loc la Aerodromul nostru mici sboruri executate de elevii piloți. Sub-locot. de geniu Ștefan Protopescu execută un sbor de câteva minute, la o înălțime de vre-o 5 metri și înconjurând incinta Aerodromului.

De asemenea dl Poli Vacas elev pilot a executat în condiții perfecte al doilea sbor la fel cu cel dintâi, iar sub-locot. Negrescu a rulat timp de 5 minute. Toate aceste exerciții au fost sub supraveghierea pilotului Martinez însărcinat cu școala de pilotaj.

— **Foametea în coloniile engleze.** Știau până acum toți europenii la câte primejdii e expusă viața biților locuitori din Inda, cari nu știau plecând în zorii zilei la muncă, de se vor mai întoarce acasă. Căci până când lucrau tihniți în umbra smochinilor culegându-le poama sau depănând bumbacul din întunerecul tufișelor pân-dea câte o panteră sau tigră care-i sfășia în bucăți. Vara erau expuși la holeră și ciumă, a cărei sămânță, plutea vesnic deasupra mocirlelor din India și a Gangesului.

Toate aceste primejdii însă n'au putut potoli pofta de cucerire a Europeanilor, și în primul rând a Englezilor cari au cotropit frumoasa țară a lui Budha. Lăcomia hrăpăreț n'a mai avut hotar și rezervoarele aveau să fie săcătuite cu desăvârșire, căci după cum se anunță din Calcuta un număr de indigeni caliceți sunt amenințați să peară de foame. Insuși guvernul Indiei spune că din cauza celei din urmă recolte sărace au murit de foame 6,473.704 oameni. Și toate acestea se întâmplă într-o țară care a rămas legendară prin nemăsuratele ei avutii de pietre scumpe și de aur.

— **Greva marinarilor.** Pentru completarea știrilor de ieri asupra mișcărilor greviste a marinarilor, se anunță că situația pare a fi mult mai critică de cum s'ar fi putut prevedea căci peste 600 de mateloți aflători pe bordul vaselor din porturile litoralului american s'au pus în grevă. Peste 28 de vapoare au fost determinate să și amâne termenul de plecare, din cauză că au rămas fără mateloți. Situația s'a agravat mai ales în urma refuzului muncitorimii din porturi care s'a solidarizat cu greviștii zădărnice astfel descărcarea vapoarelor de transport. În Southampton

s'au solidarizat cu greviștii peste 1000 de hamali cari cer urcarea plății.

— **Moarte cu preferințe.** În Piatgorse, localitate din Caucaz, autoritățile au prins pe doi bieți revoluționari și i-a osândit la moarte prin ștreang. Sentința trebuia executată zilele acestea, dar bieților nenorociți le-a reușit să evadeze dintre zidurile temniței, înainte de ce s'ar fi executat sentința. Plășii însă au prins de veste fuga lor și urmărindu-i pe unul l-au împușcat, omorându-l pe loc, iar cel de al doilea a fost rănit mortal. Autoritățile — în cuminența lor — aduc celebrități medicale ca să scape muribundul pentru viață, numai din stupidul interes de a putea executa sentința de strangulare.

— **Țigani falsificatori.** Poliția din Orăștie a dat de urma unei bande de țigani care falsifică monedă de aur în valoare de 10 și 20 de coroane. Complicii erau trei țigani cari storseseră dela mai mulți naivi sume însemnate, pe lângă făgăduiala că vor primi monedă falsă în număr îndoit. Toți trei au fost arestați, după ce s'a găsit la ei cam 3¹/₂ chilograme monedă de proveniență dubioasă și o mașină de falsificat.

— **Cutremure de pământ.** Aparatele institutului seismografic din Budapesta au semnalat ieri noapte un cutremur de pământ care a durat ieri 10 minute și pare a se fi descărcat asupra bărganului unguresc care de câțeva vreme se prăbușește treptat. Din câteva comitate cari împrejmuesc capitala au sosit deja știrile asupra cutremurului care n'a făcut pagube mai însemnate nici n'a înregistrat nici o victimă omenească. Cel mult a tulburat odihna câtorva somnoroși cari la miez de noapte s'au prăbușit din așternuturi. În Italia însă satul Agordo megieș cu localitatea Belluno a fost distrus cu desăvârșire. Oamenii au fost scăpați din bună vreme, afară de trei inși cari au pierit surprinși de clădirile năruite.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

x Spectacol în piața Szabadság. Ceea ce așteaptă publicul, deja de mult, va sosi zilele aceste. Firme lucrate artistic, vitrine, cari vor forma pentru Arad raritate, vor împodobi sucursala fabricii de ghete

anatomice Moskovits. Deja se poate observa, că nu s'au făcut înzădar jertfele cele multe, căci publicul cumpără pe zi ce merge tot mai multe ghete Moskovits.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1911.

BEISZ MIKSA fabrică de MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și
copii, albituri, cravate și toffelul
de articole.

Prețuri solide!

| Serviciu conștiințios! |

Leon Tolstoi.

41

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Printul Andrei nu răspunse, dar prințesa băgă de seamă expresiunea ironică și disprețuitoare a fratelui ei.

— Trebuie să fii indulgent față de micile ei slăbiciuni, urmă prințesa Maria: cine nu-și are păcatele lui? Andrei nu uita cât trebuie să sufere despărțindu-se de tine, ca să trăiască singură în fundul acestui sat pierdut.

— Dar tu nu trăiești aici? Și de ce nu te plângi? întrebă el.

Eu sunt altceva, dar nevasta ta e tânără, din lumea mare, și o să rămână aici singură, căci tata e mereu ocupat și eu n'o să pot distra o femeie obișnuită cu saloanele; rămâne dsoara Bourrien...

— Nu-mi place de fel Bourrieu a voastră, stii?...

— O! nu, e o fată gingașă și de treabă. Nu are pe nimeni în lume. Drept vorbind, mai rău mă stânjenește... Mă știi am fost întotdeauna cam sălbatecă îmi place să fiu singură, dar tata ține mult la ea; dsoara Bourrien și Mikhaïl Ivanovici sunt cele două ființe cu cari se poartă totdeauna bine, fiindcă e binefăcătorul lor. Tatăl nostru a găsit-o orfană și părăsită. Seara îi citește cu glas tare. Citește foarte bine, dsoara Bourrien.

— Ia spune-mi, Mario, nu-i așa că de multe ori caracterul părintelui nostru te face să suferi?

Întrebarea aceasta o ului, apoi o sperie pe prințesa Maria.

— Eu?... Eu?... Eu sufăr?...

— A fost totdeauna aspru, dar acum devine tiranic, îmi pare, urmă printul Andrei.

— Tu ai toate calitățile, Andrei, răspunse ea, dar duhul ți-e de multe ori orgolios, și acesta-i un păcat. Nu știi că nu e voie să-l judeci pe propriul tău părinte?

Printul Andrei scutură din cap cu neîncredere.

— Un singur lucru mi-e penibil, Andrei: ideile religioase ale tatălui nostru. Nu înțeleg cum un om cu inteligența lui să fie atât de rătăcit. Dar vremea din urmă am băgat de seamă o oare-care îmbunătățire. Glumele lui nu mai sunt așa de ascuțite, apoi a primit odată un călugăr cu care a stat lung de vorbă.

— Ei, draga mea, mi-e teamă că nici tu nici călugărul tău n'o să-l converțiți.

— Eu nu fac decât să mă rog pentru el lui Dumnezeu care cred c'o să mă asculte.

Urmă o clipă de tăcere.

— Andrei, făcu ea din nou cu timiditate, vreau să te rog ceva.

— Ce, draga mea?

— Făgăduiește-mi că n'ai să mă refuzi. N'o să te coste nimic, dar m'ai face fericită. Făgăduiește-mi, Andrei, adăogă ea vârindu-și mâna în săculeț.

— Știu că împărtășești ideile tatălui nostru, dar o vei face pentru mine. Tatăl tău, bunicul nostru a purtat-o în toate războaiele.

— Dar de ce e vorba?

— Andrei, îți dau binecuvântarea mea, odată cu această iconiță; și tu făgăduiește-mi că n'ai să o părăsești niciodată. Îmi făgăduiești?

— Da, dacă nu cântărește doi puți ca să-mi fringă gâtul.

Dar băgând de seamă că gluma lui o întristă pe Maria, adăogă cu căntă:

— Voi fi fericit, foarte fericit s'o port amica mea.

— Te va mântui fără voia ta. El te va ierta și te va chema la Dansul, căci numai El este adevărul și odihna, făcu tinând între degetele ei o iconiță veche și ovală, cu chipul brun al Mântuitorului și animată de un lanțisor de argint, fin lucrat.

Ea și făcu semnul crucii, sărută iconița și-o întinse lui Andrei.

Raze de lumină blândă și timidă îi luminară ochii, înseninând chipul ei slab și bolnăvicios și făcându-l aproape frumos.

Printul Andrei vru să ia iconița, dar dânsa îl opri.

El înțelese, își făcu semnul crucii și sărută iconița, cu un aer mișcat și batjocoritor totodată.

— Îți mulțumesc, dragul meu.

Ea l sărută pe frunte și luă loc pe divan.

— Îți repet, Andrei, să fii bun și marinimos, spuse ea. N'o judeca pe Liza; e încâtătoare și poziția ei e penibilă.

— Mi-se pare, Mario, că nu ți-am spus de fel c'ăși fi nemulțumit de nevastă-mea. Pentru ce îmi spui tu toate acestea?

Chipul prințesei Maria se acoperi cu pete roșii și ea tăcu deodată ca o vinovată.

(Va urma).

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 21554

17 Maiu 1911.

Publicațiune.

A 11-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1905, împrumutul de Lei 100,000,000 se va efectua în ziua de 18 Iunie 1 Iulie 1911, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul« Oficial Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 629.506 proporția următoare:

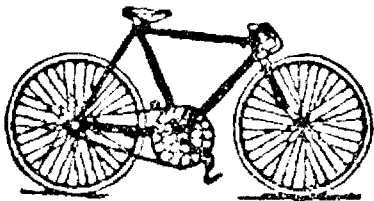
22 titluri de câte	5000 Lei	110.000
76 » » »	2500 »	190.000
157 » » »	1000 »	157.000
345 » » »	500 »	172.500

600 titluri în valoare nominală de Lei 629.500

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
 a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Bicicletele de re-
 nume mondial :
THE CHAMPION
și PREMIER
 cu osie campanilă

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
 ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41,
 Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
 Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puteri
 de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și fine în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și totfelul de *pictoare pentru masă*, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
 — Lucrări de ornament. —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1910.		1911.	
29 Maiu		20 Maiu	28 Maiu
ACTIV			
126 118 821	{ 89 235 287 Rezerva metalică aur 123 595 219	174 405 112	174 438 219
	{ 36 883 534 » trate aur 50 843 000		
1 838 777	Argint și diverse monete	1 497 797	1 485 027
63 418 986	Portofoliu român și străin	112 598 24	111 838 841
26 662 921	{ *) Impr. pe ef. publice 8 174 300	21 969 746	21 415 711
	{ » în cont curent 13 241 411		
11 999 876	Efectele capitalului social	11 999 789	11 999 789
14 798 943	Efectele fondului de rezervă	17 856 442	17 856 442
3 116 121	» » amort. imob. și mașin. de imprim	4 284 121	4 284 121
6 001 378	Imobile	6 023 43	6 023 565
712 956	Mobilier și mașini de imprimerie	736 773	737 485
819 781	Cheltuieli de administrațiune	868 38	874 381
106 970 200	Depozite libere	111 644 59	112 143 460
38 208 004	Conturi de valori	17 703 213	19 275 962
39 003 016	Conturi curente.	43 475 705	44 634 697
439 669 782		525 063 34	527 007 700
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
28 352 686	Fond de rezervă	30 309 907	30 359 907
4 180 436	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim	4 461 614	4 461 614
253 526 770	Bilete de bancă în circulațiune	337 648 28	339 740 020
1 717 002	Dobânzi și beneficii diverse	1 701 042	1 784 355
106 970 200	Depozit de retras	111 644 59	112 143 46
32 922 688	Conturi diverse, sold	27 247 907	26 518 34
439 669 782		525 063 34	527 007 700

Scomptul 5%

*) Dobânda 5 1/2%

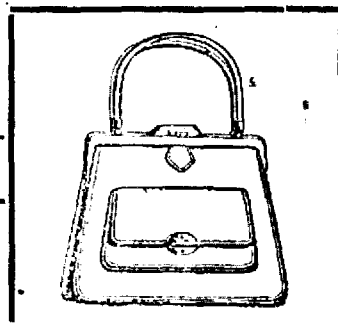
Caut un bun

Viticultor-pomolog

pricepând și grădina zarzavat la via mea lângă Ploești (România). Să fie căsătorit, fără copii și bun gospodar.

Ofer 100 coroane lunar, casă, lemne și lumină. Adresa pentru oferte: Gogu Stefanescu, Câmpina (România).

Geante moderne pentru dame (Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și portțigarete în diferite calități dela cele mai simple până la cele mai fine, se pot cumpăra pelângă prețuri moderate și serviciu conștiințios la:

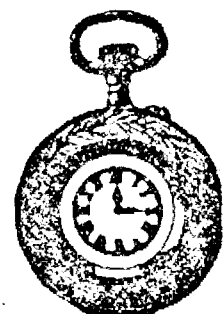
György Gergely

primul atelier de obiecte din piele de lux
 Marosvásárhely. Piața Széchenyi-tér.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la ori-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în — ziarul »Tribuna« dia Arad. —

ȘLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu
 Marosvásárhely, Széchenyi-tér No 43

Mare depozit de tot-felul de **croloage de buzunar, de părete, atârnaătoare** precum și tot-felul de **giuvaergicale de aur și argint**. Reparări de oroloage și giuvaericale se efectuează prompt. **Giuaere vechi de aur și argint** le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

M. Schromm
mehanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public din loc şi jur
marele său atelier mehanic aranjat în Braşov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în această branşă, precum :

maşini de cusut, biciclete, gramofone şi apaducte, pe lângă preţurile cele mai convenabile şi execuţie solidă şi punctuală.

MAGAZIN DE MOBILE
Joan Réthi
timplar artistic pentru edificii şi mobile, în Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de şcoale, biserici, magazine, birouri şi locuinţe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă preţuri moderate şi din material uscat. Desemne şi proiecte fac grabnic şi gratuit.

Szighety Sándor
atelier de cuţite şi toclărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colţul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuţirea şi repararea de foarfeci, cuţite, brice şi tesacuri de bucătărie în condiţii ireproşabile şi pr. conv.

Mare deposit de unelte şi utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice şi curele de ascuţit etc. etc. precum şi cuţite de buzunar ş. a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată.

Comandele se execută prompt şi conştiinţios.

Societatea pe acţii transilvăneană
Vereinsbank

se recomandă la executarea legării caselor, la canalizarea oraşelor, reconstruirea latrinelor, apoi la lucrări de beton şi poduri betonate, canalizări, rezervoare, apaducte, fundamente mecanice, pavarea străzilor în cement şi asfalt, podini de beton şi teraso.

Recomandă apoi magazinul său bogat în tuburi de cement, plăci, van de apă şi de nutreţ, tăbli de cement la coperirea caselor, cimentarea criptelor ş. a.

Vinzare de Cement-Portland. Lucrări după proiecte.

BIROUL:

»Societatea pe acţii transilvăneană Vereinsbank«
Sibiiu, Fleischergasse Nr. 17. şi Saggasse Nr. 27.

RELITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în
Versecz
Kudrici-ut 5, colţul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenţia onoratului public din loc şi jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzut cu puteri de prima forţă unde se află, viori, tamburine, armonice, gramofone, tobe, celine, triaungule, oboe, flaute, clarinefe, goanre, etc. cari toate se pregătesc şi se repară pe lângă preţuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă preţurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

Apa-ducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Balázs Mihály, Marosvásárhely, Széchenyi-tér.

— Primeşte pelângă garanţie orice lucrări din acest ram ca **introducerea de apaducte şi canalizare** trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi şi şcoale. — **Specialist în sondaj.** — Primeşte pe lângă condiţii avantajoase linerea în ordine şi repararea caselor în cursul unui an. — **Prospecte gratuit.**

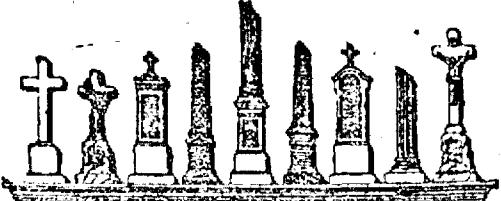
Se angajează pe anul întreg pentru ţinerea în bună rânduială a caselor şi pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese şi de fiecare bucată dă garanţie de 3 ani. —

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor şi fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa
sculptori şi măestrii petrari.

Atelierul central al magazinei: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din, marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva şi Nagyvárad.

Atelier de curelărie, şelărie şi coferărie:
Orendt G. & Feiri W.
(odinoară Societatea curelarilor)
Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Csnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroţat, călărit, vânat, sport şi voiaj, poclăzi şi procovături, portmonee şi bretele solide şi alte articole de galanterie, cu preţuri foarte moderate. **Depozit permanent în curele de maşini, curele de cusut şi legat, Sky (vârzobi).** — Recomandă pe urmă cei mai buni **jamperi de piele** fabricaţie proprie, pentru civili şi militari, cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt. **Mare deposit de hamuri** pentru cal dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, **coperitoare (toluri) de cal** şi **cofere de călătorie.** — Comandele se efectuează conştiinţios.

LÉVAY GYÖRGY
STRUNGAR
SZEGED, Püspök-tér 4.

Primeşte spre efectuare şi reparare *totfelul de lucruri ce aparţin acestei branşe*, precum: popice şi bile, dopuri şi slăvini (pipe) pentru buţi, gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămăşuri, şpiţuri etc.; bile şi dacuri pentru biliard; domino, şah şi totfelul de decoraţii, la mobile, etc., cuire ş. a.

Comandele se efectuează prompt şi conştiinţios.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușețel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mașfaie și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapten (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

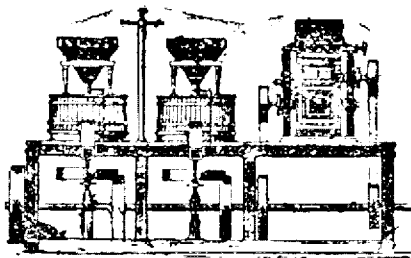
Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de haine și curățătorie chimică
Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de bransa aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică

de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

KÁLNAI S.

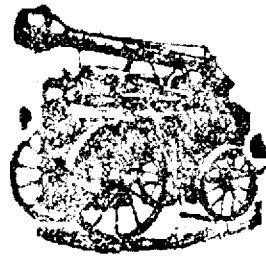
fabrică de motoare și turnătorie de fier
în Murăș-Oșorhei—Marosvásárhely

Motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorbitoare de gazuri. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și imblătit. Primește totfelul de montări pentru mașini, mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale

montarea deplină a morilor

precum și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

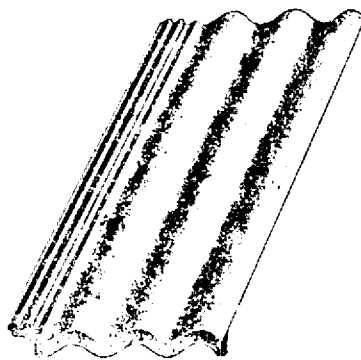
Telefon No 316.

Reiber István

Telefon No 316.

antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acții în

— Timișoara, Gyárvaros, Uri-utca No. 32. —

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincuiri, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comande cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospekte de prețuri la dorință gratuit. Toate comanda să se adreseze la firma de mai sus.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne cecântă ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimute și câini de soi se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comanda se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-fötér No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oricui soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospekte servim cu plăcere.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,

Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți :

Clorpi împletit în temniță.

Fabrica de prăjitoare de cafea și
căminuri brevetate a lăcătarului :: ::

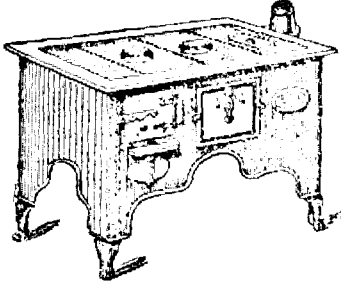
Ifj. Fazakas Ferencz

Szepsziszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea
brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de
cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat
peste 400 bucăți.

Primesc și essecut pelângă
prețuri moderate orice lucrări de
strungărie în fier, repararea ma-
șinelor și mecanismelor de fier,
a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care
se referă la ziarul acesta preț-
curent despre prăjitoarele și că-
minurile sale brevetate.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează
— mai ieftin ca orice concurență. —
Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

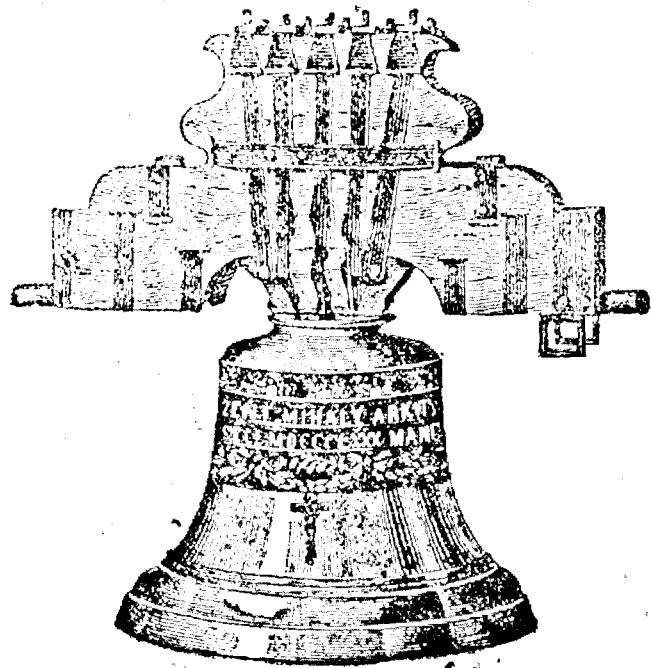
Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Michail Manchen

vărsător de clopote
(campane) de construcție
mai nouă cu sul sucitor

Sighișoara—Segesvár, Piața de Sus Nr. 168.

Firma aceasta există
dela anul 1822 și
să bucură de un
renume bun; se re-
comandă deci tutu-
ror comunelor bise-
ricești pentru — —

a lifiera și re-
para clopote

de toată mărimea
cu coroane de ste-
jar ori fer legat;
face și scaune de
clopote din fer bătut
pentru unul sau mai
multe clopote pe
lângă prețurile cele
mai convenabile. —
Clopote mai mici
sunt totdeauna gata.
Solviri și în rate.

Damele cari voiesc să fie svelte,
încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt“

necesare la costumele »Princes«
și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi
se fac în acurateță.

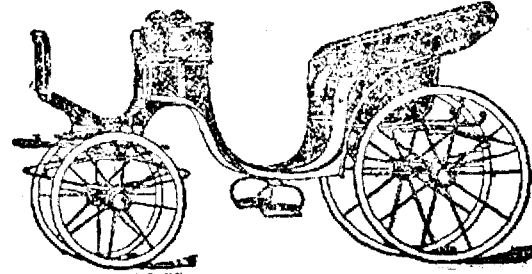
Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

Urmasul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

Primește spre efectuare totfelul de lucrări de
fabricări de căruțe
pelângă serviciu culant și execuție promptă.

Mai departe
execută tot-felul
de lucrări de
selar, lustru-
itor, faur și
rotar etc.
pelângă prețurile
cele mai ieftine.

Nr. telefon pentru oraș și comitat 509

BANI

pe mașini și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interes corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipează spe-
sele de intabulare, convertes datorile de interes mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Pris-o pe lângă onorariu acuisitori de afaceri abili
și demni încredere.